

بارودۆخی تورکمانهکان

فیکرهت بیلا

له تورکییهوه: بهکر شوانی

تورکمانهکانی عێراق له دواى شهڕ له چ بارودۆخیکدان، ریکخستنهوهی کهرکوک له لایه ن ئه مه ریکه کانه وه چ کاریگه ریه کی به سه ر تورکمانه کانه وه هه بوو، تورکمانه کان له مه ودوا سیاسه تیکی چۆن په یره و ده که ن؟ ئاشکرایه ئه مه ریکا له ریکخستنه وه ی باکوری عێراقدا کورده کان به بناغه ده گری و کورده کان نه ک هه ر له باکوری عێراق، به لکو له هه موو عێراقدا بوون به نزیکتین هاو په یمانی ئه مه ریکا و ته نانه ت ده شی بگوتری که ئه مه ریکا به شیوه یه ک له شیوه کان کهرکوکى کرده "دیاری" بو کورده کان. راستیه کیش هه یه که نا په زایی ئه مه ریکا له به رامبه ر ده نگنه دان له سه ر یاداشتی دووم له په رله مان، به شی هه یه له م سیاسه ته ی ئه مه ریکادا و تورکمانه کانى عێراقیش هه مان شت ده لێن. له پیکهینانی به رپوه به رایه تی کهرکوکدا پارێزگار و جیگره کاریگه ره کانى له کورده کان هه لئێردان، نوینه رى پارتی یه کگرتووی ئیسلامی ته حسین کایها له پۆستی یه کیک له جیگره نا کاریگه ره کانى جیگرى پارێزگاردا دانراوه، عیرفان کهرکوکى-ش که سه ر به لیستی تورکمانه کان و نوینه رى پارتی میلیه ته، به وه ناسراوه که له ی. ن. ک- هوه نزیکه. پارێزگار عه بدولر حمان مسته فا سه ر به ی. ن. ک-ه و جیگرى پارێزگار حه سیب عوسمان سه ر به پ. د. ک-ه و لیپرسراوی "ئاواره کان و زه ویوزار و تاپویه". جیگره که ی تری پارێزگار سه رگۆن لازاری ئاشوریه و لیپرسراوی په یوه ندیه کانه له گه ل به غداد. تورکمانه کانى عێراق گله یی ئه وه ده که ن که له پیکهینانی به رپوه به رایه تی کهرکوکدا پشنگوی خراون و ده لێن به تابه تی دواى ئه وه ی کاروباری ئاواره و زه ویوزار و تاپو به نوینه رى پ. د. ک سێردرا، پۆژانه کورد له هه ریمه که نیشته جی ده کرین و به ۱۵-۲۰ هه زار دۆلار خانوو و زه ویوزاری عه ره به کان ده کړن و له هه ریمه که دووریان ده خه نه وه. هه روه ها ئاماژه بو ئه وه ده که ن که به مجۆره و به پشتیوانی به رپوه به رایه تی کهرکوک هاوکیشه ی دانیشتوان به ئاراسته ی به رژه وه ندی کورده کان تیکه درى. به ره ی تورکمانى عێراق چاودێرى ئه م پێشه اتانه ده که ن و تۆماریان ده که ن و راشده گه یه نن که سیاسه تی ئه وان له هه لومه رجی نویدا "له یه کگه یشتن ده بیته له جیاتى شه ر". نوینه رى به ره ی تورکمانى عێراق له ئه نقه ره ئه حمه د مورادلی پی داده گری که ئه وان له هه موو عێراقدا چاویان بریوه ته هه لسه نگاندنی له یه کگه یشتن و هاوکاری و گه شه پیدانی خۆشگوزه رانی و راده گه یه نی که ئه وان هه ول ده دن بو پێشخستنی په یوه ندیه کان له گه ل ئه مه ریکا و له گه ل لیپرسراوانی ئه مه ریکا له عێراق. مورادلی له سیاسه تی ئه م پۆژانه ی دوا یی ئه نقه ره ش مه منونه که هه موو عێراق ده گریته وه و ئاماژه ده کات که به لاهه نانی سیاسه تی هه لچنراو له سه ر بنه مای جیاوازی په گه زی و په ره پیدانی په یوه ندی باش له گه ل هه موو گروپه کانى عێراقدا، باشترین ریگایه بو هه موو خه لکی عێراق. ئومیدی تورکمانه کانى عێراق ئه وه یه که لیپرسراوانی ئه مه ریکا دادپه ره ر بن و ئه نقه ره ش له بواره کانى په ره ره ده و ته ندروستی و په خساندنی هه لی کاردا هاوکاریان بکات. تورکمانه کانى عێراق سیاسه تی نویی خۆیان له و چوارچۆیه دا چر ده که نه وه.

سه رچاوه: پۆژنامه ی میلیه ت ۲۰۰۳/۵/۷